

Standardy dostępności w pigułce

Usługi informatyczne powinny być skonstruowane w taki sposób, aby ich treść była dostępna dla różnych grup odbiorców bez względu na płeć, wiek, kulturę, majątność oraz stan zdrowia. Jest to bardzo ważne szczególnie dla osób niepełnosprawnych, dla których niejednokrotnie Internet staje się jedynym „oknem na świat”. Aby osiągnąć ten cel, potrzebna jest świadomość, że różne grupy osób, ze względu na swoje predyspozycje, mogą mieć różne oczekiwania wobec strony internetowej. Konieczna jest również wiedza jak taką stronę przygotować i jak ją redagować. Wiemy już, że w maju 2015r. minął termin dostosowania strony do wymogów standardu przewidziany przez polskie prawo. Warto więc poświęcić trochę czasu na rachunek sumienia i przyjrzenie się swojej stronie pod tym kątem. Zachęcamy więc wszystkich do zapoznania się z treścią poprzednich artykułów z serii „Czwartki z dostępnością”, co może okazać się niezwykle pomocne, oraz do wspólnego przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu. Poniżej postaramy się streścić wszystkie najważniejsze założenia standardu WCAG 2.0, które zostały dotychczas omówione.

1. Tekst alternatywny. Zapewnij tekst alternatywny dla każdej informacji nietekstowej aby przyjął formę zrozumiałą dla wszystkich użytkowników. W szczególności chodzi o:

- opisywanie grafik i zdjęć. Zazwyczaj wystarczy dodać tytuł do każdego zdjęcia i logo, aby strona znalazła się o krok bliżej dostępności. Jeśli tytuł musi być bardziej szczegółowy, ilustracja może być linkiem do osobnej strony z pełnym opisem lub opis ten może znaleźć się obok ilustracji.
- flash. Jest on zazwyczaj czytany jako kod programowania. Optymalnym rozwiązaniem jest wykorzystanie elementów flashowych w miejscach niewpływających na nawigację i funkcjonalność serwisu i traktowanie go jedynie jako atrakcyjny wizualnie dodatek.
- prosty język. Zdania są bardziej zrozumiałe, jeśli formułowane są w sposób prosty, bez użycia skomplikowanych wyrazów. Jeżeli używamy słów trudnych, specjalistycznych lub slangowych, wystarczy umieścić w widocznym miejscu ich objaśnienie, aby również dziecko, osoba głucha lub z niższym wykształceniem mogła w pełni skorzystać z materiału.

1. Media zależne od czasu. Dla wszystkich nagranych materiałów dźwiękowych i wideo musimy zapewnić transkrypcję opisową. Najpopularniejszą opcją są napisy umieszczone w treści filmu. Powinny się one mieścić w dwóch liniach, a czas wyświetlania nie powinien być krótszy niż 3-4 sekundy, aby każdy spokojnie zdążył je przeczytać. Dobrą praktyką jest również umieszczenie obok materiału filmowego pliku tekstowego zawierającego listy dialogowe lub audiodeskrypcje. Audiodeskrypcja polega na tym, że wpleciony pomiędzy dialogi głos lektora opisuje to, co dzieje się na ekranie, miejsce akcji, porę dnia, postacie, scenografię, kluczowe elementy niezbędne do zrozumienia kontekstu.

1. Treść rozróżnialna. Ułatw użytkownikom oglądanie i słuchanie treści zawartych w Twoim serwisie. W szczególności zwróć uwagę na:

- czcionki bezszeryfowe. Dla osób widzących słabiej, czcionka bezszeryfowa będzie łatwiejsza w odbiorze niż taka, która zawiera niepotrzebne ozdobniki przy każdej literce. Polecamy proste czcionki, takie jak Arial, Tahoma, Helvetica czy Verdana, które będą czytelne nawet w małym rozmiarze.
- użyte kolory. Na stronie internetowej nie należy używać koloru jako jedynej metody do

przekazywania treści i rozróżniania elementów wizualnych. Wystarczy, oprócz wyróżnienia kolorem, skorzystać z opcji powiększenia czcionki, podkreślenia itd. lub dodać dodatkową informację przy każdej etykiecie, aby ją odpowiednio wyróżnić.

- oznaczenie hiperłączy. Użytkownicy powinni na pierwszy rzut oka móc stwierdzić, czy mają do czynienia z linkiem czy zwykłym tekstem. Link powinien się odróżniać od otaczającego tekstu nie tylko kolorem, ale również innym sposobem wyróżnienia, np. podkreśleniem. Przyjęło się, że na stronie internetowej odpowiednie będzie jednocześnie użycie koloru niebieskiego oraz zastosowanie podkreślenia. Należy również unikać hiperłączy zatytułowanych np. „*czytaj więcej*”, „*kliknij tutaj*”.

- odpowiedni kontrast. Kontrast pomiędzy tekstem lub grafikami tekstowymi a tłem powinien być minimum w stosunku 4,5:1.

- zmianę rozmiaru tekstu. Strona internetowa powinna być czytelna i funkcjonalna po zwiększeniu rozmiaru tekstu. Użytkownik powinien mieć możliwość powiększenia czcionki do takiego rozmiaru, jaki mu odpowiada i który nie powoduje dyskomfortu w czytaniu. Może do tego użyć ustawień systemowych, przeglądarki internetowej lub skorzystać z funkcjonalności samej strony internetowej.

- grafiki tekstowe. Nie należy używać grafiki, aby przedstawić tekst, jeśli ta sama informacja może być zaprezentowana jedynie przy użyciu tekstu. Wyjątkiem jest tekst, który jest częścią logo lub nazwy własnej produktu.

- kontrolę dźwięku. Jeśli niespodziewany dźwięk trwa dłużej niż 3 sekundy, musimy zapewnić mechanizm, dzięki któremu użytkownik będzie mógł go zatrzymać, wyciszyć lub zmienić głośność. Zalecane jest, aby o automatycznym odtwarzaniu dźwięków na stronie decydował sam użytkownik, np. poprzez udostępnienie linku: „*Włącz/wyłącz dźwięki na stronie*” lub, najlepiej, mógł odsłuchać go dopiero po kliknięciu przycisku „*play*”.

1. Dostępność przy pomocy klawiatury. Ważne jest, aby pamiętać w momencie projektowania strony, by wszystkie skróty klawiszowe były aktywne i poprawnie zaprogramowane. Jeżeli ten warunek techniczny został już spełniony, administrator powinien zadbać o to, aby nie dodawać na stronę żadnych aplikacji, które wymagają używania skrótów klawiszowych i kolidują tym samym z pracą programów czytających. Jeżeli już taka aplikacja musi się w serwisie pojawić, należy ją poprawnie opisać, aby osoba niewidoma miała możliwość zapoznania się z jej tematem i ewentualnie ją pominąć.

1. Ataki padaczki. Ryzyko napadu padaczki zwiększają błyski świetlne, które działają na układ nerwowy człowieka. Aby to ryzyko zminimalizować, nie należy tworzyć treści, które migają więcej niż 3 razy na sekundę, chyba że miganie jest wystarczająco niewielkie, a błyski mają mały kontrast i nie zawierają dużo czerwieni.

1. Nawigacja. Zapewnij narzędzia, które pomogą użytkownikowi w nawigacji, znalezieniu treści i określeniu, gdzie się aktualnie znajduje. Najważniejsze jest zadbanie o:

- płaską strukturę. Optymalne zagnieżdżenie menu powinno być dwu, maksymalnie trzypoziomowe. Im mniej kliknięć w głąb menu, tym lepiej dla użytkownika.

Warto zwrócić uwagę, czy na naszej stronie występuje ścieżka okruszków, czyli linki powrotne do

stron nadrzędnych, które użytkownik przemierzył, aby dotrzeć do aktualnego miejsca.

- tytuły podstron. Każda zakładka i każdy artykuł powinny mieć unikalny i sensowny tytuł, który dodatkowo nie może być zbyt długi, a od razu powinien sugerować co się w danym miejscu znajduje.

- kolejność zaznaczenia. Kolejność nawigacji po linkach, elementach formularzy, itp. powinna być logiczna i intuicyjna.

- cel linku. Wszystkie elementy aktywne muszą być dla użytkowników jednoznaczne, co oznacza, że muszą być one wystarczająco precyzyjne i mieć jasno określony cel. Tak więc poza szczegółowym opisem, co się pod danym linkiem znajduje, należy również poinformować o ewentualnym otwarciu w nowym oknie, a jeżeli link kieruje do załączonego pliku, również o jego rozmiarze i formacie.

- wiele dróg. Przyjazna strona to, m.in. taka, w której jesteśmy w stanie szybko dotrzeć do informacji lub ją odnaleźć. Powinniśmy zatem zapewnić znalezienie informacji w serwisie na wiele sposobów, a przynajmniej na dwa z następujących: spis treści, mapa serwisu, wyszukiwarka, lista powiązanych podstron, lista wszystkich podstron.

- nagłówki. Muszą być one opisane z sensem i jednoznacznie, dzięki temu użytkownikom będzie łatwiej odnaleźć konkretną treść i zorientować się w strukturze strony. Unikajmy zatem dublowania nazw nagłówków. Ważne, aby nie używać nagłówków do formatowania tekstu. Dla uzyskania pogrubień, kursywy, wielkości czcionki, podkreśleń i całości formatowania treści najlepiej zastosować gotowe możliwości edytora tekstowego.

1. Pozycjonowanie. Aby stronę łatwiej można było odszukać w Internecie należy ją najpierw uzupełnić tak, aby zawierała aktualne dane, zdjęcia i pozostałe informacje oraz odpowiednio rozreklamować wśród potencjalnych zainteresowanych. Ponadto należy zadbać o odpowiednią hierarchię nagłówków, niepowtarzalne tytuły zakładek oraz poprawnie opisane linki i elementy graficzne. W każdej zakładce lub artykule powinna się znajdować opcja Pozycjonowanie SEO, gdzie należy uzupełnić słowa klucze.

1. Odwrócona piramida. Podstawą skutecznego przekazania informacji jest w pierwszej kolejności poinformowanie użytkownika o esencji – co i kiedy się wydarzyło lub wydarzy – czyli przedstawienie głównego przesłania artykułu. Dopiero w dalszej części prezentujemy rozwinięcie, opisy i szczegóły.

Mamy nadzieję, że zebrane powyżej informacje, będą stanowić użyteczną ściągawkę dla wszystkich, którzy chcieliby zadbać o użytkowników swoich serwisów i mieć pewność, że nikt nie zostanie wykluczony z dostępu do prezentowanych treści. My sami, jako Szkolnastrona.pl, staramy się z całych sił zachować wierność zaprezentowanym w "Czwartkach z Dostępnością" zasadom. Każdego dnia dbamy o dostępność i zadowolenie użytkowników. Oferowane przez nas strony szybko się pozycjonują, dzięki czemu zapewniają łatwiejszy dostęp nowym użytkownikom. W ustawieniach ogólnych serwisu, ale również w każdej zakładce i artykule, przewidzieliśmy sekcję 'Pozycjonowanie SEO'. Nasz panel administracyjny ('Panel Przyszłości') zapewnia dwie szybkie drogi znalezienia informacji: mapę strony oraz, umieszczoną w prawym górnym rogu strony, wyszukiwarkę. Obok wyszukiwarki znajdują się również opcje powiększania czcionki oraz zmiany kontrastu, co zwiększa komfort osób niedowidzących lub z zaburzeniami widzenia kolorów. Samo menu powinno ułatwić nawigację, ponieważ zostało zaprojektowane intuicyjnie, a nagłówki ustawione według zasad hierarchii. Flash używany jest jedynie w mniej istotnych miejscach, które sprawiają, że strona jest bardziej atrakcyjna wizualnie (np. zegar, baner animowany), a jednocześnie nie wpływa to na poruszanie się po jej zakamarkach.

Dodatkowym plusem jest przygotowana przez nas wersja mobilna, dzięki której witryna może być z taką samą skutecznością przeglądana na różnych urządzeniach typu telefon czy tablet.

Zachęcamy do zapoznania się z treścią artykułów oraz do wspólnego działania na rzecz dostępności cyfrowych owoców naszej pracy.